

Teksti Maria Loikkanen

Kirjoittaja on tamperelainen kirjallisuuden opiskelija.

Joulun tunnelmaa suomalaisissa saduissa

Olipa Virtasilla joulu

Teksti: **Marjatta Kurenniemi**

Kuvitus: **Virpi Pekkala**

Wsoy 2004.ISBN 951-0-29547-7

Pienen tontun ihmeellinen joulu

Teksti: **Inkeri Karvonen**

Kuvitus: **Hannu Taina**

WSOY 2004.

ISBN 951-0-29551-5

JOULUN lähestyessä tulevat myös joulusadut. Satuja ilmestyy moneen lähtöön, mutta kotimaisesta tarjonnasta kaksi, joulun 2004 tienoolla ilmestynyttä, persoonallisen lämmintä joulusatua ansaitsevat ehdottomasti maininnan lasten satu- ja kuvakirjoista puhuttaessa. On suorastaan ilo havaita suomalaisen joulusatu- ja kuvakirjaperinteen elinvoimaisuus – etenkin joulun aikaan tuntuu mukavalta, että voi luottaa kotimaiseen satukirjatarjontaan – aito joulun tunnelma syntyy hienolla tavalla kotimaiseen tarinaperinteeseen nojaten. Tästä ovat esimerkkeinä kaksi joulusta kertovaa satukirjaa; *Olipa Virtasilla joulu* sekä *Pienen tontun ihmeellinen joulu*.

Edesmenneen **Marjatta Kurenniemen** tekstille ja **Virpi Pekkalan** kuvitukselle rakentuva *Olipa Virtasilla joulu* on hilpeä ja erittäin tunnelmallinen kertomus Virtasten perheen joulusta, jonne joulunviettoon eksyy pikkuruinen noita-akka. Noita sattuu asustamaan juuri Virtasen perheen joulukuusen kävyssä, ja kuusen päätyessä Virtasten asuntoon noita tuo omansa lisänsä iloisen perheen joulun viettoon.

Tekstiä ja kuvia on paljon, ja tekstien osalta ajateltuna satu on ihanan pitkä. Tekstin ja kuvien asettelu toimii hyvin, niistä muodostuva kokonaisuus on varsin sopusointuinen. Kertojan äänensävy ehkä hiukan ilkeäkin, kun pienen noita-akan seikkailuja kuvaillaan lukijalle. Joulun vieton lomaan mahtuu muutama mainio loitsukin; akkapelarumpis vaan, kun voimallinen noita-akka järjestää maailmaa mielensä mukaiseksi!

Kurenniemen modernin ulkoasun saanut klassikkosatu tuo noita-akka –teemallaan piristävää vaihtelua ainaisten joulupukkien ja –tonttujen täyttämään joulusatukirjallisuuteen. Kirjan kuvitus on realistisella tavalla viehättävä ja tunnelmallinen. Kuvia on paljon, täynnä jouluhenkisiä pirteitä yksityiskohtia, joista ehdottomasti parasta rekvisiittaa ovat noita-akka ja tämän kissa. Noita ja kissa räiskäyttävät kukkuroittain lämmintä ja taianomaista tunnelmaa Virtasen perheen asuntoon. Tukka pyörii yhden sun toisen perheen jäsenen päässä, kun akan pikkuruinen luuta pörähtää pitkin ja poikin asuntoa. Kuvitus on niin elävä, että melkein toivoisi sen olevan totta.

Kirjan ulkoasu on myös varsin mainio. Etu- ja takakannen fontti on koristeellinen, luo juuri sopivasti joulun tunnelmaa sopusoinnussa kannen kuvitusten kanssa.

Inkeri Karvosen ja **Hannu Tainan** *Pienen tontun ihmeellinen joulu* on tarinansa puolesta Kurenniemen tarinaa jonkin verran vaatimattomampi. Kokonaisuutena satukirja ei kuitenkaan jää häviölle, sillä Tainan kuvitus on yksinkertaisuudessaan todella kaunis, ja luo perinteistä joulun tunnelmaa.

Kirja on ehdottomasti enemmän kuvakirja, eli rakentuu enemmän kuvien kuin itse tarinan varaan. Siitä huolimatta kuvat ja tarina muodostavat varsin toimivan ja erittäin viehättävän kokonaisuuden, jonka pääosassa on pikkuruinen joulun viettoon valmistautuva tonttu. Tonttu on selvästikin yksinäinen, ja ajatus yksinäisestä joulun vietosta luo tarinaan hiukan haikeaa tunnelmaa. Lisäksi joulun tulo tuntuu kestävän ja kestävän, tonttu ei millään jaksaisi odottaa aattoilta. Iloisen ja kiltin tontun pitkä odotus ja usko joulun henkeen kuitenkin luonnollisesti palkitaan tarinan lopussa. Tätä kautta tarina on hengeltään perinteinen joulusatu, jonka teemoiksi nousee hyvä ja positiivinen mieli, ja ennen kaikkea joulun taika.

Nuorempia ja vähemmän kriittisiä lukijoita tekstin vähyys tuskin häiritsee, sillä tarina ja kuvat kuitenkin muodostavat saumattoman kokonaisuuden kirjaa ääneen luettaessa ja kuvia katseltaessa. Ennen kaikkea tarinassa on kuitenkin taikaa ja tunnelmaa, joka varmasti vetoaa nuoreen lukijaan. Jos perheessä on satu-iässä olevia nappuloita näitä kahta kirjaa kannattaa joulun aikaa katsella kirjakaupoista.

Myös kirjan ulkoasu on herättää huomiota. Etu- ja takakansi muodostavat laajan talvisen maiseman, jossa on vahva joulun tuntu. Etukansi jatkaa takakannen maisemaa, kuvassa oleva pihapiiri sekä yksinäinen tonttu luovat vahvoja jouluun liittyviä mielikuvia yksinkertaisilla elementeillä: kuvassa on kauralyhde, tontulla kädessä lyhty ja päässä raidallinen pipo, ja maata peittävät korkeat kinokset. Tunnelmaan pääsee pelkästään kaunista kansikuvaa katsomalla. Lisäksi teoksen nimi on painettu tunnelmaan sopivalla punaisella fontilla, tosin itse olisin kyllä miettinyt fonttityyppiä vielä kertaalleen – kannessa oleva teksti synnyttää hiukan kovan vaikutelman lämpimästä väristään huolimatta.